

CSALÁDI HIREK

(Négy sorig P 4, azonfelül soronként P 1.)
Friedländer Magda Debrecen, Soffer Ignác Edelény, jegyesek.

Fränkl Malvinkát Berettyóújfaluból, eljegyezte Margittai József, Derecske.

Klein Ilonka Borsóc, Benedikt Béla Encs, jegyesek.

Brandeis Seline Zürich, dr. Kollmann David Budapest—Zürich, jegyesek.

Heimfeld Manó Chuszt, Sternfeld Pál Bratislava, jegyesek.

Deutsch Vilma és Souerteig Imre t. hó 14-én déli 1/2 órákor tartják egybekelési ünnepsélyüket, a Kazinczy-templomban.

Müller Mirjam Bratislava, Meister László Bratislava, jegyesek.

Feldmann Minda Pozsony, Schwarz Sámuel Losonc, jegyesek.

Stark Ilonka Berettyóújfalú, Lindenfeld Miksa Tiszadob, jegyesek.

Lövinger Manó Galanta, Hoffmann Sándor Pápa, jegyesek.

Szender Klárka Hajdúnás, Ligeti Zoltán Budapest, jegyesek.

Herzog Józsefnek, Müller Pirivel (Eperjes) való eljegyzéséhez szívélyesen gratulálunk, Agudasa Jisroel elől. Érsekújvár.

Weinberger Márton margittai főrabbi Tamuz 1-én tartotta esküvőjét Dunaszerdahelyen, Weinberger Hilel főrabbi leányával.

A galantai „Ch. T.“ szívélyesen üdvözl: Kohn Bertholdot (Guta) Rosenfeld Ábrahámot (Técső), Herzog Józsefet (Nové-Zámky), Schwarz Sámuel (Losonc), Hoffmann Sándort, Perl Jenőt (Pápa), Braun Ármint (Vác) eljegyzésükhöz; Hönic Sa'amont (Verbó), Löwy Lipót (Pered) esküvőjük alkalmából.

Tátraalján, Késmárkon

orth. kóser penzió

napi négyzari étkezéssel 25 Kc., gyermekeknek 20 Kc.

Cim:

Fried Jakab, Kezmarok

Kurort Szliács

Für Herz-, Magen-, Nerven und allen Frauenleiden. Sehr reiche Naturwarme Kohlensäure und eisenhaltige Bade- wie auch Trinkwasser-kur.

Hotel Metropol

70 Zimmer mit elektrischer Beleuchtung Bad im Hause. Aufsicht: Losonczer u. Késmárker orth. Rabbinat. Pestről közvetlen gyors. Vissza 60 százalék kedvezmény. Autó Pestről háztól-szállóig podgyászal oda-vissza 35 P. — Cseh-korona igénylés hivatalos kurzuson: Cíhi fürdőiroda, József-tér 8.

Felvilágosítás, prospektus: Budapest József-körút 9. (Tel.: 339-99.)

Apró hirdetések

Pályázatok és apróhirdetések díjszabása
Minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Allástkeresőknek 10, ill. 20 fillér. Az összeg előre kifizendő; lehet 10 filléres levélbélyegekben is. Jelírási levelek továbbításához 20 fillér bélyeg mellékelendő.

PALESZTINAI certifikát elnyeréséhez nozzásegítőt magasan díjaznak. Cim válaszlapon a kiadóban.

SZOMBATTARTÓ önálló kereskedő forgalmas üzlettel, 20-26 éves, jobb családból való leányt nőül venne. „Börkereskedő”. (20 fill. bélyeg.)

KÁNTORNÁK alkalmas hangú, vallásos fiatalembert keresek, csinos, intelligens, fiatal leányom részére. „Allásra küldés” jelige.

WIENER Universitátszöner mit Jeschiwabildung und Sprachkenntnissen, pädagogisch gebildet sucht Beschäftigung als Lehrer oder Hofmeister, Unterm „Erfolg“ an die Administration.

22 ÉVES vallásos, bíróalmi német kisasszony, 1-2 gyermek mellé Budapestben állást keres, Telefon: 18-7-44.

ÁLLÁSHOZ juttatom azt a jobb böchert, aki leányomat elveszi. Hozomány 2000 P. S'chitzesre kitanítom. „Harminc évesig” jelige.

ORTH. SZAKÁCSNÓT keresek, aki takarításhoz is segít. Hosszu bizonyítványokkal rendelkezők jelentkezzenek délután 1-3-ig (Svábhegy) telefonon: 651-06.

BÖRKERESKEDŐSÉGÉDET, 20-21 év körül, keresek ellátás és 25 P havi díjazással. Pol'ák Jenő, Kapuvár.

KÁCSFÜRDŐN fenyves mellett, elsőrendű ort. vendéglőmet megnyitottam. Olcsó árak. Klein Hermanné.

MEGBIZHATÓ, ügyes orth. fiatalember vagy leány, falusi vegyeskereskedésbe felvétetik. Válasz: Ullmann Salomónhoz, Debrecen.

NYARALÓBA ügyes, jobb leányt minden munka elvégzésére jó bizonyítványokkal keresek. Herskovits rabbi, Klontildliget.

NYARALÁS ellenében vallásos, old. tanító korrepetálna. „Tanító” jelige. FIZETŐ vendégnek menne magaslati helyre orth. családhoz, fiatal leány. Adler, Budapest, Podmaniczky-utca 21.

ALIG HASZNÁLT, jókarban levő 4 oktatós harmonium olcsón eladó. Neuwirth, Szilasbáthás.

VÁRMEGYE székhelyen, jó forgalmú fűszer- és gyarmatárú nagykereskedés, kiterjedt helyi és vidéki vevőkörrel, családi körülmények miatt előnyös feltételek mellett sürgősen átadó. Komoly érdeklődők írjanak „20.000” jelígyére a kiadóhivatalba. (20 fill. bélyeg.)

HAT. ENG., szombattartó villanyserelő. Gelb Hermann, Budapest, Károlykörtút 6. (Telefon: 389-20, 839-32.)

ORTH. HÁZTARTÁS vezetésére szerényigényű középkorú nőt keresünk. Mindenes van. Gömalom, Heves.

BOCHÜR, talmidchóchom müflog, jore somájim, aki elemi tanulókat chümis-rasira, s nagyobb fiúkat gemöre-tajszefszra: elsörangúan oktátáni képes, küldje be hozzánk ajánlatát, referenciákkal. Orthodox Talmudtóra Egylet, Szombathely.

BENŐSÜLÉSRE keresek szép, magas leányom részére kereskedelmi érzelkel blró 30 év körüli orth. fiatalembert. Jelige: „Ertizedes cég”.

SZEDŐ-GÉPMESTER, gyorsajátót is kezel, elhelyezkedést keres. „Sabosztartó” jelige. (20 fill. bélyeg.)

MÁTRAFÜREDEEN orth. kóser Klein-pensió a fenyves mellett, villasorban, teljesen portmentes helyen. Főszékhely: P 7-től, utószékhely P 5.50-től. Prospektus. Klein Sámuel. Mátrafüred.

KERESKEDELMi érettségivel rendelkező, szombattartó fiatalember, állást keres. Fohn Károly, Hajduszóvát.

EGZISZTENCIAVÁL bíró magányos orth. vallásos nőt, elvenne magányos özvegy ember. Jelige „Megértő.” (20 filléres bélyeg.)

BÉKÉSCSABÁN keresse fel Holländer orth. kóser éttermét. Olcsó, jó, izletes házikoszt, menürendszer.

LUHASCHOWITZ

gyógyfürdőn szigorúan

orth. kóser

SINGER VENDÉGLŐ

Elsőrendű konyha, szolid kiszolgálás, mérsékelt árak.

Kundmachung

Wirkungsvolle in deutscher Sprache für jede erdenkliche Gelegenheit wie zum Beispiel Barmizvo, Chasene Rím Hím Gast- u. Antrittsreden verfertige von Fall zu Fall zu mässigen Preise, unter Diskretion. Honorar von 5 Pengő aufwärts, 50 H. Porto recommandirt im voraus erbeten. — Mein Israel auf auf auf P 1.20

Pachetti werden gegen extra Vergütung angefertigt.

Rabbiner ISRAEL BRAUN Budapest, Szóvettség ucca 43.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: GROSZBERG JENŐ

Springer nyomda Bethlen Gábor u. 33.

ארגון ציוני יידישע צייטונג

ZSIDÓ ÚJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII. KERTÉSZ-UTCA 48
Telefon: 42-5-90. Csekkszámla: 50.791.
Egész évre: 20 pengő. Külföldre P 25.

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

Új Kiegészítő Szabályzatunk
Három napon át ülésezett a Központi Bizottság

Hónapokkal ezelőtt hosszú időn keresztül vívtuk e lapok hasábjain az orthodox zsidóság nagy harcát az új kongresszusi szabályzatoknak bennünket érintő és sértő rendelkezései ellen. Még élénk emlékeztetben van lapunk olvasóinak a megdöbbenés, amelyet ezek az új szabályzatok a hazai hithű zsidóságból kiváltak. Akkor szükségessé vált egy rendkívüli központi bizottsági ülés soronkívüli egybehívása, ebben az ügyben való állásfoglalás végett. A Központi Iroda és a Központi Bizottság akkor együttes deklarációt bocsátott ki a hazai orthodoxiához. Az orth. vezetőség erőlyes fellépésének meg volt az eredménye. A sérelmes rendelkezések nagy részben kimaradtak a kongresszusi szabályzatból. De,

a teljes védelem azt is szükségessé és sürgőssé tette, hogy az orth. zsidóság a maga sáncait is megerősítse és kiépítse azokat a részeket, amelyek a három évtizeddel ezelőtt alkotott szabályzataikon mutatkoznak.

Az autonóm jogok teljesebbé tétele napról-napra sürgősebbé és szükségesebbé válik. Az orth. hitközségekben hűltető eleven hitélet természetesen erősebb hullámveréssel jár. Mind gyakoribbá válik az intézkedés és rendezés szükségessége.

Első sorban vallási érdekek, de egyben felekezeti közérdek is, hogy a hitközségi vitás ügyeink autonóm jogkörben rendezzessenek, közigazgatási hatóságok közbenjötté nélkül.

Az a tény, hogy a kongresszusi zsidóság a maga statutumait 70 év után most megalkotta és azokat felsőbb megerősítés végett illetékes helyre felterjesztette, számunkra nemcsak fontossá, ha-

nem sürgőssé is tette: a saját statutumaink kiépítését.

A Központi Iroda sürgősen elkészítette tehát a tervezetet és azt első sorban az e héten ülésezett Központi Bizottság tagjai elé terjesztette.

A tervezet, amennyire lehetséges, autonómiánk alapjait szélesebb területre építi ki.

A nagyfontosságú tárgy a megjelent tagok számából is azonnal nyilvánvalóvá vált. Csaknem az összes rabbi- és világi rendes tagok megjelentek. Szokatlanul hosszú ideig tartott maga az ülés is. Hétfő délelőtt 10 órától szerda estig, mindennap — rövid déli megszakításokkal — permanensen tanácskozott a bizottság. Értésülésünk szerint az új tervezet minden egyes szakaszát, mind a rabbi, mind a világi tagok nagy gondnal és figyelemmel tanulmányozták. Érezték, hogy munkájukra óriási felelősség nehezedik, mert

az új alkotmány rendelkezései rendkívüli kihatással lesznek a hazai orth. hitközségek hitéleti, oktatási és igazgatási fejlődésére egyaránt.

Úgy tudjuk, hogy a mai nehéz anyagi viszonyokhoz mért kényeszerű szerényebb keretben

a tervezetben gondoskodás történik a hitközségi alkalmazottak érdekének fokozottabb védelméről is.

A hitközségi tisztviselők érdemes nagy tábora is megtalálja benne a nehéz sorsa és bizonytalan jövője feletti gondoskodást.

Számos rendelkezést foglal magában az új tervezet, amely a valási élet erősítését és az igazi hagyományhú szellemben való írá-

nyítást van hivatva biztosítani az orth. hitközségekben.

Azok a kiegészítések és korrekciók, amelyeket a bizottság háromnapos munkája során a statutumokon eszközölt, rövid idő alatt elkészülnek és az e célra kiküldött bizottság mielőbb elvégzi a megbeszélte simításokat.

Az így korrigált tervezetet az Országos Képviselőség elé kell terjeszteni, tárgyalás és elfogadás végett. Az a számtalan ok, amely az ügy sürgős leterjesztését parancsolja, szükségessé teszi, hogy az országos képviselői ülés is gyorsan elvégezze ezt a munkáját. Rövidesen tehát e tervezet a hazai orthodoxia ezen legnagyobb alkotmányozó testülete elé kerül.

A statutum egyes rendelkezéseivel részletesen is óhajunk meg foglalkozni. Ezúttal csak elismeréssel szólhatunk arról a buzgalomról, mellyel vezetőségünk ennek a statutumnak életre hívásával az orthodox autonómia erősítését és a hitközség mélyítését intézményesen biztosítani kívánja.

Az ülésen, melyen Kahan-Frankl Samu központi irodai elnök elnököl, a főrabbi-tagok részéről Strasser Salamon debreceni, Teitelbaum Naftali nyirbátori, Kohn Farkas csornai, Snyders Bernát győri és Bródi Emánuel nagykállói főrabbi, a világi tagok részéről óbudai Freudiger Ábrahám m. kir. kormányfőtanácsos, óbudai Freudiger J. Lipót m. kir. kormányfőtanácsos, Korein Dezső, Klein Márkus (Budapest), Bernfeld Sámuel, Krausz Mór (Debrecen), Steiner Vilmos (Pápa), Mandula Mór (Miskolc), Németi Sándor (Nyíregyháza), Kornitzer Salamon (Szerecs) és Berger Benő (Újpest) jelentek meg. A Központi Iroda részéről részt vettek még Frankl Adolf felsőházi tag, örökös tiszteletbeli elnök, Hartstein Lajos

üggy. elnökhelyettes, dr. Reiner Imre jogtanácsos.

Elnök a napirend tárgyalása előtt mély megilletődéssel emlékezett meg arról a nagy veszteségről, amely a bizottságot az utóbbi ülés óta Rosenbaum Lipót tályai főrabbi és Friedmann Herman központi bizottsági tagok elhúnytával érte. Kiemelte kiváló személyi képességeiket, az orthodox zsidóság érdekében kifejtett nagy és értékes munkásságukat. A Központi Bizottság tagjai nagy megindultsággal hallgatták az elnök megemlékezését és elhatározták, hogy az elhúnyt kiváló tagok emlékét jegyzőkönyvben öröklítik meg.

Ezután a napirendre tértek át. Az új Kiegészítő Szabályzat-tervezet rendel-

kezéseinek megvitatásában az összes bizottsági tagok élénken részt vettek. A bizottsági tagok több kiegészítő javaslatot tettek és úgy döntöttek, hogy a megfelelően kiegészített javaslatot még az augusztus havában egybehívandó országos képviselői ülés elé terjesztik tárgyalás végett. Ezen a tárgykörön kívül, amely a tárgyalás idejének legnagyobb részét igénybe vette,

élénk megvitatásra került a vasárnap munkaszünet kérdésében legutóbb kiadott rendelet is.

A bizottság melegezéssel vette tudomásul a Központi Iroda vezetőségének részletes jelentését azokról a személyes eljárásokról és frásos előterjesztésekről,

amelyeket a teljes vasárnapi munkaszünet megakadályozása érdekében kifejtett. Tudomásul vették az Irodának azt a bejelentését is, hogy a legnagyobb nyomtatékkal fog eljárni továbbra is azoknak a sérelmeknek lehető orvoslása érdekében, amelyek az orthodox kereskedőket egzisztenciájukban érték.

Az amúgyis súlyos anyagi válsággal küszködő hithű kereskedőkről mindenképp el kell háritani azt a rendkívül károsítást, amely a záróra új rendezésével kapcsolatban őket érte.

Letárgyaltattak még a napirenden szerepelt folyó ügyek. A háromnapos ülés szerda este 8 órakor ért véget.

Az olasz-abessziniai konfliktus a zsidóság helyzete tükrében

Úgy látszik, hogy az európai politikai helyzet amúgy is nyugtalan vizeit még jobban fel fogja korbácsolni az olasz-abessziniai ellentét viharja.

Az egyszerű zsidó ember azt kérdezné: mi közünk hozzá? De a zsidó keresztű filozófiának van erre egy rövid mondanása, amelyet alkalmazni szokott bizonyos társadalmi körtünetek, furcsa szokások, emberi gyarlóságok általános elterjedtségének láttán. „Az egész világ egy város”. Ezt a közmondást alkalmazni lehet a mai európai helyzetre. Bármilyen országban történik valami, az egész világot össze-vissza, keresztül-kasul öszszekötő, ú. n. véd- és dacszövetségi, meg nem támadási szerződések szeizmográfjai, a legtávolabbi országban megtörtént földrengésre reagálnak. Amikor legelőször vettük a hírt, hogy Olaszország Abesszinia ellen vonul, akkor mindenki egy vállveregetéssel elintézni vélte a dolgot. Mit törődik az európai polgár egy afrikai háborúval? De akkor egyszerre egy szép napon felkapta mindenki a fejét, amennyiben az Afrikába induló olasz hadsereg nagy citromszükséglete miatt, a többi európai cikké lett citromára háromszorosára emelkedett. Ez már általános kellemetlenségé lett. Emlékeztet arra az esetre, amelyet a tőzsdéi konjunkctura alkalmából pertraktáltak. Egy vidéki hírvő játszott a tőzsdén és a tömbölő hossz következtében mindig nyert. Még is kérdezte az ő tőzsdéi megbízottjától: „mi is az a hossz?” Az illető azt felelte: „ez azt jelenti, hogy a walesi herceg nőszülni akar és ennek hírére felszöktek a papírosok”. A mi emberünk helyeslőleg vette ezt tudomásul és

azt mondotta: „Ez rendjén is van, ha a walesi herceg örül, miért ne örüljön az egész világ”. Nemsokára azonban fordult a kocka, a papírok esni kezdtek és a mi emberünk azt hallja, hogy bekövetkezett a tőzsdén a bessz. Erre megint oda fordult a megbízottjához és kérdezi, mi is ez a bessz? Erre azt a feleletet kapta: „Hát az történt, hogy a walesi herceg partija visszament és így vissza mennek a papírok is.” Erre emberünk iszonyú dühös lesz és kiáltja: „Hát mi közöm nekem ahhoz, hogy a walesi herceg sidühje meghíusult, én fizessem meg az árát?” Az abessziniai vita bennünket nem csak ilyen szempontból érint, hanem szélesebb és általános érdekű távlatban is. Itt fog eldőlni a háború utáni világ egyik legjellegzetesebb intézményének: a Népszövetségnek ügye. Eddig úgy volt, hogy ez a nemzetközi testület bizonyos ügyeket igyekezett békés úton elintézni. A szorongatott Abesszinia is tagja a Népszövetségnek és így segítségért fordult hozzá. A Népszövetség nagy dilemmába került: ha igazat ad Abessziniának, akkor Olaszország kilép, ha Olaszországnak ad igazat, akkor kiderült, hogy a Népszövetség csak az erőseknek szövetkezése. Pedig a Népszövetség fennállását igenis szükségesnek tartja az egész gondolkodó kultúremberiség. Vannak bizonyos közérdekű ügyek, amelyeket mégis elintézt. Azzal gúnyolják, hogy sóhivatal, de néha sóra is van szükség. A Népszövetség adta Angliának a palesztinai mandátumot. Ha a Népszövetség felborul, akkor ugyan Anglia mandátuma nincs veszélyeztetve, mert Anglia egyszerűen koronagyarmattá fogja nyilvánítani Palesztinát. Érdekes, hogy egyes

arab körök már látják az olasz-abessziniai viszályban a helyzet zavarosságát, amelyben halászni lehet és teljes erővel hirdetik az olasz törekvések igazságát, holott Abessziniában több százezer mohamedán lakosról van szó, de nem ezt nézik, hanem azt remélik, hogy ennek következtében a palesztinai helyzet a zsidóság hátrányára fel fog borulni. A Népszövetség fennállásához erkölcsi, általános jogi érdek fűződik, hisz a háború után sok százezerre megy az ú. n. államnélkülieknek a száma, (közöttük sok a zsidó) akik a régi európai térkép összevagdósása következtében nem is tudják hova tartoznak, milyen ország alattvalói és így valóságos életmentés volt, amikor a Népszövetség ortalma alá kerültek. A Népszövetség most is akciót indított a németországi üldözöttek, köztük a zsidók, érdekében is. Az akció nemzetközi jogi jellege bizonyos siker reményét foglalja magában. De ettől eltekintve a Népszövetség a gyengék számára, legyen az: egyén, közösség, felekezet, vagy nép, azt az illúziót foglalja magában, hogy nem kell mindent eltérni az erkölcsstelen erőszaktól, van egy testület, amely egyelőre csak jámbor tanácsok és óhajok adása és hangoztatása által közbelép, de remélhetőleg nevelni fogja az emberiséget arra az erkölcsi magaslatra, amelyről Jesás próféta igéje (2. fej. 4. vers) hangzik: „Itélkezni fog a népek között, igazságot fog szolgáltatni nagy nemzetek között és átkovácsolják kardjaikat kapákká, szűró fegyvereiket vincellérékké, nem viselnek egymással háborút”. — Az olasz-abesszin viszálytól a zsidóság az emberiség egyik szép s szükséges illúzióját félti.

Pogromszerű kilengések a Kurfürstendammon

Nagy berlini tüntetésekről és hecckéről adtak hírt e héten az újságok. A berlini elegáns Kurfürstendammon végig hömpölygött a tömeg, beverte a zsidó üzletek ablakait és verte a zsidó járókölöket.

A horogkeresztes tüntetők benyomultak a nyilvános helyiségekbe is, igazoltatták a vendégeket és a zsidókinézésűeket — köztük sok külföldit — agyba-főbe vertek.

A lapokból először nem is derült ki, mi is volt az egész huligánságnak az oka. Azután jöttek híradások, hogy az egész a „zsidó provokáció” okozta, amelylyel szemben feltámadt a nemzeti szocialista önérték. De mi volt ez a provokáció? Kiderült, hogy egy moziban egy svéd gyártmányú filmet adtak és az a film a jelenlevő zsidó közönség egy részének nem tetszett. Hogy vajon nem tetszésüknek szóban, vagy arcintorban, avagy tapsolástól való tartózkodásban adtak kifejezést, arról nem szóltak a közlemények. De nem is ez a fontos, a fontos csak az, hogy ürügy és indok volt az állítólagos nem-tetszésnek kézzel fogható megtorlására. Mivelhogy azután a külföldi lapok csodálkozásuknak adtak kifejezést afelett, s úgy vélekedtek, hogy a zsidó mozilátogatók esetleges rosszielését még sem lehet verekedéssel és kirakatbeverésekkel megtorolni, a hivatalos berlini sajtóközlemények megállapították, hogy tulajdonképpen ezt a rombolást a lelkes hitleristákhoz csatlakozott csöcselék csinálta.

Ebbe a kis jelenetbe bele van sűrítve a német zsidók mérhetetlen szenvedése és tarthatatlan helyzete. Egész biztos, hogy a moziban jelenlevő zsidók nem is mertek kifejezést adni nem-tetszésüknek. A svéd filmgyár pedig kijelenti, hogy darabjában semmiféle zsidóellenes jelenet, vagy tendencia nincs. A zsidók tüntetése azonban ki van zárva. Hisz idegeik megvannak acélozódva a mindennap megjelenő rendeletek gyűlölete, kegyetlensége, perverz szörszálhasogatása és jogtiprása által. Hisz napról-napra látják, hogy új

pogányság van keletkezőben, amely a kereszténység ellen is dühöng, mint zsidó származású szellemi áramlat ellen. A katolikus ifjúsági szervezeteket, úgy kezelik, mintha társadalmat robbantó gangster tömörülések volnának. Az új pogányság morálja következtében, (a napilapokból kitűnőleg) titokban dühöng a perverzitás és fajtalanság. Ellenben kipellengézik azt az árja nőt, aki egy nem-árja férfiúval beszélget, vagy megfordítva. Mi lehet ennek a vége. Csak az, hogy a német zsidók nem mennek majd nyilvános helyekre és egész társadalmi életüket egymás körében, a szűk családi körben fogják átélni.

Milyen fájdalmas, hogy erre, az orthodoxia szempontjából helyes útra való indulás, tüskével, lealázással és az emberi méltóságtól való megfosztással jár. Mintha megvalósulna a Szentírás „táchochó”-beli fenyegetése: „Azért, mert nem szolgáltad az Örökkévalót, a te l'tenedet, örömdöd és jóléted közepette, szolgálni fogod ellenségeidet szomjúságban, éhségben, mindennek hiányában”. Fájdalommal kell megállapítani, hogy erre az „Umlernung”-ra a német zsidók nincsenek megnevelve és nincsenek megnevelve. Ilyen bajok elviselésére, csak az ősi alapon, a szent zsidó hagyományokon, az életet egy magasabb akarat szerint való berendezési készségen a Tajró és a miczvo tanításai szerint nevelkedett nemzedék képes. Másfél százados német-zsidó asszimiláció és neológia után, rendkívül nehéz a lélek megváltoztatása. Mislé könyve (25, 10) megállapításának illusztrációja mindez. „Hiszrapiszó, b'jajm czózó czár kajchecho — ha laza voltál a kötelesség teljesítésében, akkor bajok idején elégtelennek bizonyult a Te erőd”. Pedig igazi nevelésnek a célja csak az lehet, hogy szenvedések idején acélozza meg a lelkeket, mint ahogy a hajó vezetője is akkor bizonyítja be képességét, ha romboló vihar dühöng és a kezére bízott hajó veszélyben forog.

Fájdalommal, de tanulságlevonással, a zsidó nevelésnek, a zsidó vallási alapra

való helyezésnek kötelességvállalásával kell a németországi eseményeket szemlélünk.

A legújabb hírek szerint a berlini zavargások és antiszemita kilengések egyre tartanak. A hétfőről keddre virradó éjszaka folyamán több zsidó üzlet kirakatait bevették és ezeknek az üzleteknek falaira zsidókat szidalmazó feliratokat mázoltak fel különböző színű festékekkel. Lipszében megtiltották a zsidóknak, hogy a városi uszodában fürdőhessenek.

Streicher antiszemita vezér az „Angriff” egyik munkatársának nyilatkozatot adott, amelyben megemlíti, hogy pl. Nürnbergben a zsidókat élesen különválasztották a németektől. Külön fürdőjük, saját kávéházuk van és a jövőben saját iskolájuk is lesz. Berlinben másként állnak a dolgok, annál is inkább, mert itt sok a külföldi zsidó.

A német kormány minden indok nélkül 3 havi időtartamra betiltotta a „Jüdische Rundschau” c. zsidó világlapot.

Nyole zsidó lord Angliában

London, júl. 23. Most van 50 éve, hogy Viktória angol királynő, addigi merev állásponthoz engedve, kinevezte az első zsidó lordot, Sir Nathán Mír Rothschildot. Azóta sem osztották valami bőkezűen a lordi címet a zsidók között, mert 50 év alatt mindössze egy „minjon”-nyi zsidót tiszteltek meg ezzel a címmel. Ime az angol zsidó lordok névsora: Lord Rothschild (1885), lord Wandswert (ezelőtt S. J. Stern 1895), lord Firbreit (1895. H. de Warms), lord Mitchelm (1905. H. Stern), lord Swietling (1907. Sir S. Montagu), lord Reading (1914. Sir Rufus Eisiks), lord Jessel (1924. Sir H. Jessel), lord Bersted (1925. Sir M. Samuel), lord Melchett (1928. Sir Alfred Mond), lord Diwin (1933. Sir J. Diwin). Minthogy lord Wandswert és Firbreit örökösök nélkül meghaltak, mindössze csak 8 zsidó lordja van az angol felsőháznak.

WEISZ MÓR Orth. כשר kakaó és csokoládé a legfinomabb kivitelben
Keksz, levestészta és ostyáruk. Diabetikusok részére „levegő” kenyér. Elsőrendű dessert és különlegességek.
orth. kóser keksz, kétszersült és süteménygyára Budapest, VII. Dob-utca 22. --- Telefon: 42-3-65.

Alexander Vilmos: Jeruzsálemi levél

R. Slajmo Aron Wertheimer — ורקהיל

Nagy veszteség érte Jeruzsálem régi zsidó jisiv-jét. A művei által Magyarországon is előnyösen ismert nagy talmidchóchom: R. Slajmo Aron Wertheimer, Tamuz 10-én, 69 éves korában elhunyt. Nemcsak valóságos gaon volt a megdicsőült, hanem nagy ókori héber kutató is; ezen kutatásairól, a 3 részből álló „Ginzé Jerüsólajim” című híres művében számol be. Két részből álló „Saalajsz S'lajmaj” c. rezponzumműve nemrég látott napvilágot.

Kutatásai és felfedezései Kairóban és másutt, egyes lexikonokban is meg vannak említve, mint kútforrások.

Legutolsó, vagy 2 hónap előtt megjelent műve: „Aj Hatargüm”, kitűnő magyarázat a targüm-ra.

A gyászhat befejezése napján a „Jesivasz Chaszam Szajfér” erre az alkalomra színiünnepet megtelt beszhamidrosában négy jeles rabbi hespedben méltat-

A polgármester a „Méó Seórim” piacán

Dr. Chaldy, Jeruzsálem új arab polgármestere komolyan veszi hivatását. Orvos lévén szeretne a város közegészségügyi állapotán javítani. Az újváros, közismerten szép, tiszta, modern, azonban az óváros igen elhanyagolt állapotban van. Az utóbbi városrészben levő „Méó Seórim”- (Száz kapu) piac párhuzamosan terjeszkedik a „Méó Sjórim”-úttal. Ezen a piacon szerzi be szükségletét a jeruzsálemi háziasszony. Ócska strámlitól, francia regényig és jószagú heringig — mindent a világon be lehet szerezni ezen a piacon.

Elképzelhető itt a forgalom pénteken délelőtt.

Egy ilyen délelőttön megáll egy autó a „Száz kapu” egyik bejárata előtt. Pillanatok alatt elterjed a hír, hogy a polgármester jön ellenőrző szemlét tartani. Dr. Chaldy török sapkával a fején, nap-szemüveget visel, sétatálcájával a jobb-

ták a megdicsőült kiváló nagyságát a „Talmud tengerében” és a megalkuvást nem ismerő vallási rigorozitás terén. Fájdmuknak adtak kifejezést, hogy a megdicsőült nyomorban élt és nyomorban is halt meg. Általában, a Szentváros öreg talmudtudósainak nyomoráról a szónokok által festett kép, lesújtó benyomást tett a hallgatóságra. Amilyen arányban igen helyesen emelkedik a különböző név alatt működő, Erecz Jiszról építését előmozdító intézmények támogatása, éppoly mértékben elhanyagolja a közönség a jeruzsálemi Tóraitézmények — de különösen a régi jisiv Tóraápoló otthonainak — istápolását. **Az utolsó 3 évben nem folyt be említett érdemlő adomány, a „Magyar Házak” területén működő Tóraitézmények javára! Hát tényleg fölöslegessé vált már a Tóra ápolása Jeruzsálemből? „Ki miczijajn té-széh Szajró” már csak frázis lett? Nem hisszük!**

kezében halad végig. A bot végét bedugja a paradicsomosokba, a félig rothadt áruba, vizsgálja a szőlőt, majd kiadja a parancsot:

— Eldobni ezt a szemetet!

Az egészségügyi felügyelő nyomon követi és tovább adja a parancsot. Közben a „rajs hoir”, a városfő kísérete nagy tömegre nő és rezignáltan mondogatják egymásnak: „Felügyel a tisztaságra”, „czóreszt osztogat az árusítóknak”, stb. Két chéderyerek hamar átlátja a helyzetet, előre szaladnak és boltról-boltra tudatják: a polgármester egészségügyi szemlére jött... A mézárások azonnal letakarják a húst, a hal-árások hamarosan elrejtik a régi árút és előszedik a reggel hozott friss halakat, a metsző aki négyrőfnyi „szobájában” t'hillimet mond, egy jobb időket látott seprómaradvánnyal elhesegeti a húsról a legyeket.

A polgármester megnézi a mézárszék-

KOHN-PENZIÓ BALATONSZEMESÉN

A fenyeserőd közvetlen közelében, teljesen portmentes magaslati helyen, villákba berendezve, Elismerten tiszta és kiválóan jó orthodox kóser házikoszt. **Olcsó árak. Kérjen prospektust.**

keket. Érdeklődik, mikor vágják le a marhát, felemeli a — valamikor fehér volt — takarót, megszagolja a húst, érdeklődik a hús és a hal ára felől. Csodálkozik, miért oly drága a hal. (Persze, mit tud egy arab polgármester a hal „lich'vajd sabosz” fontosságáról?) A halkereskedő azonban nem jön zavarba, megmondja a drágaság okát: „A tenger zajos, efferdi!”

Bemegy egy istállóba, ahol 18 tehén van összezsúfolva, köröskörül szegény lakások, melyekbe az istállóból kellemetlen illat árad. Az egyik tehén feldoklik a hőségtől. Elrendeli, hogy állatorvost hívjának. — Belép egy kis, szők udvarba, ahol mindenféle bútordarab és ágynemű van kirakva, a padláson pedig egy hároméves kisleány ül beburkolt fejjel és egy mooskos tányérból majszol valamit. A polgármester átváltozik orvosossá és az anyjánál a gyermek egészségi állapota iránt érdeklődik. A füle folyik — hangzik a válasz. Az orvos-polgármester felír egy kenőcsöt és elhozza a patikából. További szemleütnél megvizsgál egy tejzúrtat, ahol a tapasztaltak miatt elkobozza a tejet. Az úton feljegyzi noteszába, hol szükséges az utat kijavítani és a helyeket, ahol az évek óta összegyűlt szemetet el kell takarítani. Benéz a lakásokba, a panaszokat készséggel meghallgatja.

— Igen szegények ezek az emberek — mondja —, de azért tisztábbak lehetnének...

Feljegyez ismét valamit, beszáll az autóba és visszaindul a városházára.

A polgármester körül csoportosulva volt emberek ezután sopánkodva mondják egymásnak: „Ha legalább egynéhány font erejéig segítene a szegénységünkön...” Az istálló körüli lakók pedig mélyen sóhajtának, egy asszony mondja: „Bár eltávolítaná innen az istállót...” Mindenki elfoglalja az előbbi helyét, a metsző folytatja t'hillimjét, a legyek szaszállnak a húsról, a rothadt gyümölcsök újra előkerülnek, stb. A hároméves leányka anyja pedig szomszédnője tanácsára házilag készít kenőcsöt gyermeke fülére és a szemétdomb tetején hever egy téglgyel fehér kenőcs, rajta a beteg neve és az orvos Dr. Chaldy neve... („Doar Hajajm” után)

KOREIN DEZSŐ: A szomorú hetekben

A vasárnapi munkaszüneti rendelet legújabb *gezerója* stílszerűen beleillik a szomorú hetekbe. Negyven évig dolgoztunk egy igazságos ügyért, küzdelmet folytattunk látható és láthatatlan ellenségekkel szemben, ami nemcsak kitartást, hanem az ügy iránti határtalan lelkesedést és mélyeséges benső vallási meggyőződést is igényel. Ily küzdelemben volt részem teljes négy évtizeden keresztül a vasárnapi munkaszüneti törvény életbeléptetése óta. Sokat előszobáztunk és audienciáztunk a mindenkori kereskedelemügyi miniszter uraknál. A kérdés komplikált volta miatt *mindig csak negatívumra kellett a főszólyt helyezni, nevezetesen arra, hogy ne rendeljék el a teljes vasárnapi munkaszünetet.* Állandóan két erős ellenféllel találtuk magunkat szemben. A keresztény egyházzal és a szociáldemokratákkal. *Mindegyik saját külön szempontjából sürgette a teljes vasárnapi munkaszünetet.* Ebben a kérdésben, úgy mint sokszor másban is, a szélsőségek találkoztak. Ezzel szemben itt állott a vallásához hűségesen ragaszkodó szombattartó kereskedő- és iparos társadalom.

Sok ezer és ezer adóalany, akikre nézve a teljes vasárnapi munkaszünet valóságos egzisztenciális katasztrófát jelent.

Mert, hogy az államkormányzat nálunk is méltányolja az angol és holland minta szerint azt az igazságos és szabadelvű rendelkezést, amely szerint a szombattartó üzletek és műhelyek vasárnap nyitvatartókat legyennek, a fantázia birodalmába tartozik és sajtóságos hazai viszonyaink mellett el sem képzelhető.

Bizonyos irigységgel gondolok hittestvéreimre Angliában, ahol a szombattartók részére a következő igazságos rendelkezések statuáltak. Szó szerint közlöm eredetiben és hiteles fordításban az ezt szabályozó törvényes rendelkezést:

(Sunday Closing) Act, 1930.
(20 & 21 Geo. 5. Chapter 35.)

An Act provide for the compulsory closing of shops on Sundays. (1. August, 1930.)

1. §. Subject to the provisions of this act, it shall not be lawful for any person to carry on the business on Sunday.

3. §. (1.) Notwithstanding anything in this or any other Act, any person of the Jewish religion may carry on the busi-

ness on Sunday on condition that he complies with the following provisions (that is to say);

A) he shall not carry on the business on Saturday; and

B) he shall previously give notice to the local authority of his intention to carry on the business on Sunday; and

C) if he carries on the business in any shop, he shall cause to be kept conspicuously posted in the shop a notice stating that it is open on Sunday for the purposes of the business, but is not open on Saturday for those purposes.

Rendelet az üzletek vasárnapi kényszer-zárás szabályozására. (1. Aug. 1930)

1. §. E rendelet értelmében törvényileg nincs megengedve akármily személynek az üzletét vasárnap vezetni.

3. §. (1.) Függetlenül minden, ez vagy akármely más rendeletről, minden zsidó vallású személy nyitva tarthatja üzletét vasárnap, ha eleget tesz a következő feltételeknek:

A) Ha nem tartja nyitva üzletét szombaton.

B) Előzőleg kell ama szándékát a helyi hatóságnál bejelenteni, hogy vasárnap akarja üzletét vezetni.

C) Ha üzletét bármely helyiségben vezetni akarja, köteles a helyiségben ki függeszteni egy figyelmeztetést, hogy a helyiség vasárnap nyitva van az üzlet vezetése céljából, de nincs nyitva e célból szombaton.

Ez a törvényes rendelkezés nemcsak a főleg zsidóklakta *Withechapel* városnegyede szól, hanem Irország kivételével egész Angliára. Pl. a Cityben levő *Houndsditch Warehouse* 1400 alkalmazottat foglalkoztató közismert áruház szombaton zárva tart és a törvény értelmében vasárnap nyitva van. Ezen természetesen senki meg nem ütközik. *Ez a helyzet Angliában, a vasárnapi munkaszünet őshazájában, ahol a legszigorúbb tiltó rendelkezések állnak fenn még a szórakoztató-helyek és sporteseményekre is. Azonban a vallásos Anglia respektálja a vallásos zsidó szombattartó helyzetét.*

Temérdek panaszos levelet kaptam az ország minden részéből az előállt rettenetes dilemma miatt, amelybe a vallásukhoz ragaszkodó hittestvéreink

Divatos parókkák

izléses kivitelben, rendkívül olcsón kaphatók
Zuckermannénál, S. A. Ujhely,
Rákóczi-u. 11.

kerültek. Különösen a rabbi urak kétségbe esve állnak az újabb súlyos *niszójajn* előtt. Féltik legdrágább lelki kincsüket, vallásunk alapjait, a *sabosz kajdest*, a szent napot, amely *nesómó jeszéror*-jával, külön lelkületével elviselhetővé teszi a földi élet terheit. Mint hűséges pásztorok féltik nyájuk lelki üdvét és valláserkölcsi lét-alapját. *Féltik a zsidó vallás jövőjét és bibliai elhivatottságát. A kérdés azonban nem oly egyszerű, mint ahogyan azt mi szombattartók, igazságunk tudatában elképzeljük.* Mert nálunk egy vallási követelményből előáll, még oly jogos alapú ügy felszínre hozatala, be nem látható következményekkel járó konfliktust idézhet elő, ami sajnós az ügynek nem használna, de esetleg bizonyos ellenhatást váltana ki a túldalról, ami semmiesetre sem volna kívánatos.

Mit tehetünk tehát mi, szombattartó hittestvérek, a göllisz újabb teherpróbája alatt? *„En lónü al mi Phisóén éló ál ovini s'basomajim.”* Esdeklő tekintettel emeljük fel szemünket Izráelnek magasban trónoló Óréhez. Tőle kérünk erőt, kitartást, mennyei segítséget, nagy lelki küzdelmünk és megpróbáltatásunk közepette. Történelmünk tanúsága szerint az Örökkévaló a legnagyobb szükségben mindenkor felkarolta hűséges szolgálóinak ügyét és megsegített bennünket.

Nem szabad tehát szárnyszegetten és elcsüggedve letargikus állapotba merülni,

hanem feszítsük meg munkakészségünket és akaratainkat a hét megmaradó öt munkanapján, amely ha az Örökkévaló úgy akarja, kipótolhatja a vasárnapi munkaszünet gezerója által okozott kétségtelenül súlyos anyagi károsodásunkat.

A mélyeséges hívő és áldozatkészséghez megszokott hittestvér természetesen továbbra is hűséges szombattartó marad. Azonban a gyengébb alapon álló ingadozók, most nagy kísértésnek vannak kitéve. *Ezeket figyelmeztetjük, vigyázzanak és ne bontsák meg a szombat megszenteltetésével a zsidó vallás évezredek alapjait,* mert a szombat fenntartásával áll, vagy *chótiló* elpusztul a zsidóság. Reméljük, ez nem fog bekövetkezni és a magyar hitű zsidóság ezt a legújabb súlyos teherpróbát is hősiesen, dicső elődjeihez méltóan fogja megállani.

PARÓKA különlegességek

Modern és tartós kivitel
Tartós ondulálás, alakítások
Olcsó árak

ALTSCHÜLER
BUDAPEST, VII., CSÁNYI U. 12
(Király ucca sarok)

Telefon: 31-0-79

Éber Antal a vasárnapi munkaszünetről

Amint a „Zsidó Újság” olvasói előtt ismeretes, a megszigorított vasárnapi munkaszünetnek e hó 14-én történt életbeléptetése előtt, módomban volt megszólaltatni e kérdésben magát Bornemisza Géza kereskedelmi minisztert, aki feltűnést keltő nyilatkozatában ígéretet tett arra nézve, hogy a rendelet által sérelmezetteknek, enyhítéseket fog alkalmazni az új rendelkezésben.

A megjelent rendelet valóban nem az egész vonalon léptette életbe a teljes vasárnapi munkaszünetet. A fűszerkereskedők például egy óra, a pékek és a tejárusok pedig három óra hosszát árúsíthatnak, a nagyobb városokban is, ahol a többi szakmák részére a teljes zárva tartás rendeltetett el. Amint ismeretes, ez a nem egységes intézkedés óriási felzúdulást váltott ki úgy a vásárló közönség, mint a kereskedők részéről, melynek folytán az új rendelkezés már a premierjén megbukott. A közönség nem tudta megszokni az új rendet és csak újabb korlátozásként könyvelték el a megreformált vasárnapi zárórát.

Az elmúlt napokban a különböző érdekképviseletek viharos nagygyűlést tartottak a teljes vasárnapi munkaszünet bevezetése mellett és a nagygyűlés által elfogadott határozati javaslat szerint küldötttségileg fordulnak Gömbös miniszterelnök, valamint Bornemisza kereskedelmi miniszterhez, amelyben vagy a teljes vasárnapi munkaszünet bevezetését, vagy pedig az egységes záróra megállapítását kéri.

A kereskedelmi miniszter a rendelet körül támadt zavarok miatt pótrendelettel akar segíteni a panaszkodók. A rendelet azonban még előkészítőben van.

Tekintettel arra, hogy e pótrendelet életbeléptetésével a teljes vasárnapi munkaszünet sok vihart támasztott problémája utolsó fázisához érkezik, felkerestem Éber Antalt, a „Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara” elnökét, akinek a véleménye döntő befolyású a kiadandó pótrendeletnél, nyilatkozzon, milyen javaslatot gondolja a teljes vasárnapi munkaszünet által sérelmezettek érdekeit a lehetőség szerint megóvni.

— Nap-nap után folynak a tárgyalások köztem és a kereskedelmi miniszter úr között — válaszolta Éber Antal — s

miután még véglegesen nem állapodtunk meg, nem szívesen nyilatkozom a kérdéssel, mert még félreértésekre adhat alkalmat.

— Méltóságos uram híve a teljes vasárnapi munkaszünetnek?

— **En feltétlenül híve vagyok a teljes vasárnapi munkaszünet bevezetésének, azonban én, mint a szabadkereskedelem híve, a „laissez faire laisser passer”-elvét vallom, természetesen csak az általános, mindenre egyformán kiterjeszkedő rendelkezés mellett tudok állást foglalni.**

Amidőn megemlítem, hogy egy általános intézkedés milyen súlyosan sérti az orthodox zsidó kereskedőket, — csodálkozva kellett tapasztalnom, hogy teljesen

elenyésző kis rétegnek ismeri az orthodox zsidó kereskedői érdekeltséget és akikre ilyenformán nem lehet különös tekintettel az új miniszteri rendelet. Beszélgetésünk végén azonban, mintha ennek ellenkezőjéről sikerült volna meggyőzni a kamara nagytekinetű elnökét, mivel kijelentette, hogy

olyan javaslatot fog tenni a miniszternek, mely szerint vasárnap egy meghatározott időig mégis nyitva lehessen tartani,

azonban azzal a kikötéssel, hogy ez a rendelkezés, — amint már az előbb is említettem, — az összes üzletágakra egységesen alkalmaztassék.

Kornitzer Béla

Az angol királyi pár jubileumának legendás háttere

Az angol királyi pár jubileuma alkalmából felelevenítették az angol lapok a koronázó kő (Coronation stone) legendáját. A legenda szerint ezt használta Jákob ősatyánk párna gyanánt, amikor elindult B'ér Sevá-ból, amidőn álmában látta az égbe nyúló létrát. Ezt a követ — mondja az angol legenda — később a Szentély falába illesztette be Böles Salamon (S'lajmaj Hamelech). A Templom pusztulása után az ereklyét hajóra rakták és nyugat felé tartottak vele a hajón menekülő zsidók. Így jutottak Irland partjaira. Egy zsidó hercegnő is volt a menekültek között, akit az ország fejedelme feleségül vett és együtt megkoronázták magukat a Jeruzsálemből hozott kö segítségével.

Hyamson angol-zsidó tudós a zsidók történetéről szóló művében több legendát közöl arról, hogy az angolok zsidó származásúak. Azt regéli, hogy amikor az asszírok, Izrael tíz törzsét fogságba hurcolták, akkor ott a — Királyok könyvében (Mlóchim II. 17) említett — Gajzon folyó mellett feltűntek a „szkiták”. Ezekkel összekeveredtek a zsidók. A szkiták megindultak nyugat felé sők a mai skótok ősei. A szkiták egy részét úgy nevezték „szaxons” azaz: „Isak'son”, vagyis, Izsák fiai.

Mindezek a legendás elbeszélések csak azt bizonyítják, hogy az angol félszigeten már a történelem legrégebb idejében tartózkodtak zsidók. Hiszen amikor a zsolnáros beszél Tarsis hajóiról (onijajsz Tarsis), vagy amikor Jajno próféta nem akar Ninvébe menni, hanem ellenkező irányban, Tarsisba induló hajón akar menekülni a prófétaság nagy, nehéz és hálatlan terhétől, akkor valószínűleg a spanyol félszigeten levő Tartesus városára gondolt, ami azt bizonyítja, hogy zsidó hajósok átszelték a Földközi tengert és átkelve a Gibraltár szoroson, Spanyolország partjait érintették és így tehát semmi sem áll útjában annak a feltevésnek, hogy tovább északra menve érintették a brit szigeteket is. Ezzel áll összefüggésben az a feltevés is, hogy Ajfir országa, ahonnan Salamon király az aranyat hozatta, az valahol Dél-Afrika partján lehetett. A tarsisi hajó északon Anglia partjait érinthette és dél felé, Dél-Afrika partjai mellett haladt.

Megnyílik Debrecenben Zsidó leányotthon,

középközlés és továbbképző tanfolyamokon tanuló leánygyermek részére. Elsőrangú ellátást s felügyeletet nyújt.

Állandó német társalgás, zene és nyelvoktatás:

Orth. kóser koszt. Mérsékelt árak
Érdeklődni lehet levélben, vagy személyesen minden hétfőn és kedden 10—6 óra között.

H. KLEIN TILDA,
DEBRECEN, Rákosi Jenő u. 7. sz.

SZOMBATTARTÓ OPTIKUS POZSONYBAN

ALEX WEINBERGER

Brotislava, Suché Myto 3.

Szakképzett optikus. Precíz kivitel, szolid árak, javítások prompt.

A ruszinszkói zsidóság megmentése

Hatvanezer zsidó éhezik a falvakban — Az orth. ifjúság a baloldali cionizmus karjaiban — Az új ungvári Iroda célkitűzései

(Kiküldött tudósítónktól.) A régi Magyarország orth. közvéleménye érdeklődésének középpontjában, jelenleg kétségtelenül az Uzhorodon (Ungvár) most megalakított ruszinszkói orth. központi iroda áll, melyet ezen a cseh-szlovák országrészen általában „Die chassidische Kanzlei”-nak neveznek. Ebben az elnevezésben egy kis ironia is rejlik, amennyiben — különösen a választmányban — egyes rabbik tiltakozása dacára: vallástalan elemek is helyet foglalnak. Erre vonatkozóan az alakuló közgyűlésen a munkácsi főrabbi igen ötletes hasonlattal nyugtatta meg az aggodalmaskodókat.

— Történt egyszer — mondotta Spira főrabbi, — hogy egy tüdő- és szívbeteg ember elterült az utcán és erősen vérzett. Gyorsan sietnek professzorért. Ha most a professzor először a tüdejét vizsgálgatná, a beteg közben elvérezné. Tehát először a vérzést kell megállítani, azután lehet a többi bajok orvoslására rátérni. — Ruszinszkói zsidósága, úgy mond, több sebből vérzik. Első teendőnk tehát a vérzést elállítani, vagyis: az Irodát megteremteni. Később azután orvosolni fogjuk a többi bajokat is...

Az új Iroda célkitűzésére, munkamódszerére és valláspolitikájára vonatkozóan Schönberger Hermann irodai elnök (az ungvári hitközség alelnöke) a köv. mondotta nekünk:

— Irodánk megalakulása immár befejezett tény, melyet kénytelen-kelletlen tudomásul kell venni azoknak a köröknek is, melyek megalakulásukat meg akarták gátolni. Általános orth. zsidó ügyekben a pozsonyi testvériróddal kooperálva óhajunk haladni, — amennyiben erre a testvér-irodától a mód megadatik. Egyébként is minden ténykedésünket a béke és megértés szelleme vezérli. A hitközségekben előforduló visszasságokat

Budapesti Taliszszövöde
Meisels, Rombach u. 8.

is elsősorban ilyen békés módon törek-szünk kiküszöbölni.

Ezután Fischgrund Sándor ügyv. alelnök (az ungvári hitközség főtitkára) vette át a szót:

— Irodánk megalakulása a hitközségi belviszályok terén, máris eredményre mutathat, amennyiben a huszti ügyben — amint a „Zsidó Újság” mult száma közölte — közbeléptünk, amiálta az ot-tani helyzet még erősebb elmérgesedésének elejét vettük. S mondanunk sem kell, hogy intézkedéseinket a hatóságok teljes mértékben alátámasztják.

— Irodánk legégetőbb problémája, folytatta a főtitkár, a — különösen a máramarosi — falvakban lakó, mintegy hatvanezer éhező és lábbelít nélküli, lerongyolódott hitsorsos nyomorán enyhíteni. A ruszinszkói zsidóság e rétegének nyomora leírhatatlan és minden képzelet felülmúl. Fel kell hívunk a világ zsidóságának figyelmét a ruszinszkói zsidóság e részének nyomorára. Mondhatnám: valóságos zenik pusztulnak el a fiatal-ság között, egész egyszerűen a száraz kenyér hiánya miatt.

— Nem kevésbé fontos problémánk: országrésziünk orth. ifjúságának átmen-tése. Egy új orth. ifjúságot kell nevel-nünk, mert a jelenlegi, az sajnos a bal-oldali cionizmus karjaiba esett. A jesiva-ügy ugyancsak nagyon sívár minálunk. Nincs meg az arany középut: vagy teljesen chasszidikus irányzatú a böcher, vagy pedig az ellenkező végletbe csapva — vallástalan ifjúvá válik.

— Ehhez, valamint a többi kérdések megoldásához, a Mindenható segítségén a szijátó dismájó-n kívül, az orth. köz-vélemény és az orth. sajtó támogatá-sára van szükségünk.

Úgy az elnök, mint az ügyvezető alelnök szavaiból kicsendül az a tudat, hogy szerintük az Iroda megteremtése okvetlenül szükséges volt és a reá váró fontos feladatokat el kell végeznie a nagy akadályok és elbűk tornyosuló

nehézségek ellenére. Az egész világ ortho-doxiája élénk érdeklődéssel kíséri azt a valóságos lélekmentés-számba menő akciót, amely a máramarosi szegény zsidók kibeszélhetetlen nyomorán akar segíteni. Amit pedig az orthodox ifjúság vallási beállítottságáról, illető-leg a vallás számára való megmentéséről hallottunk: azt minden ország ortho-dox vezetőinek szem előtt kellene tartani.

DREYFUSS

Az összes napilapok az egész világon elbarentálták Dreyfuss Alfréd francia ez-redest, aki a mult heten elhunyt 76 éves korában. Dreyfuss körül, mint ismeretes, négy évtizeddel ezelőtt az egész kultúr-világban nagy vihar dühöngött, neve éve-ken keresztül egy elkeseredett világnézeti és politikai példátlan heveségű össze-csapásnak a középpontjában állott.

A talmudi kijelentés szerint: „Valaki megszerezheti az örök életet egy pillanat alatt.” (Jés kajne ajlómaj b'soó áchász.) Ó is egy fordulat alatt lett a jelenkori zsidó történetnek egyik jellegzetes hőse, vértanuja.

Hős és vértanú lett anélkül, hogy akarta volna.

Gazdag zsidó elzászi családból származott. Úgy élte le napjait, hogy semmi összefüggést nem érzett a zsidósággal, semmiféle vallástörvényt nem tartott be, nem is akart kereskedelmi vagy ipari pályára lépni, hanem aktív katonatiszt lett, sőt nagy erőfeszítés után bejutott a francia vezérkarba, mint aktív kapitány. De ez lett azután vesztesége. Társai a vezérkarban, részben származása, részben gazdagsága miatt gyűlölettel néztek rá és az egyik, pénzügyi bajban vergődő társa egy hamisítvánnyal rá akarta sütni a hazaárulás vádját. Ez a törekvés a rosszindulatú nyomozás következtében sikerült is és autódafészerű, nagy cirkuszi

Divatos, izléses **parókák** hullámos hajból
PIECHNIK és MECHTL-nél
Hajműterem IV., Váci-utca 18. Mérsékelt árak!

mutatványszámba menő módon megcsúfolták, lefokozták és a halált jelentő Ördögsgízetre száműzték.

Az egész eset csak egy ember egyéni tragédiája lett volna, ha Franciaországban nem kovácsoltak volna politikai tökélet az akkori radikális, demokrata köztársasági francia kormányok összes ellenségei, akiknek táborában ott lehetett találni a királypárti royalistákat, a jezsuitákat, a reakciókat, stb. Úgy csinálták, mint Hómon: Egy ember vétkezett és egész közösséget ültették a vádlottak padjára, azt hirdették, hogy nem „egy zsidó” árulta el a hazát, hanem „a zsidóság”. Föllángolt Franciaországban az antiszemita politikai harc, amelynek hullámai megrezgették egész Európában és Amerikában a kedélyeket. Amikor 1840-ben a damaszkuszi vérvád fellobbant, a francia zsidók állottak élén azoknak, akik e rettenetes hazugság ellen küzdöttek. 1895-ben viszont a francia zsidók ellen emelt hazaárulási vád nagy visszhangot keltett mindenütt, ahol a jog, az igazság hívei éltek, akik azt vallották, hogy nincsen olyan államérvék, amely egy ártatlan ember elpusztításán alapulna.

Dreyfuss neve lett az egész világon a jog és az erőszak, a világoság és a sötétség, a szűk körű túrelmetlen antiszemita nacionalizmus és európaiasság közötti küzdelem csatateré.

Franciaország maga, csodálatos jelét adta a népből szunnyadozó jogérzetének, mikor több megvesztegethetetlen nem-zsidó francia férfiú: Clemenceau, Zola, Piquard állott a küzdők élére és rettenetes küzdelmek után sikerült leálcazni az igazi hazaárulókat és az ártatlanul elítéltek vissza adni a szabadságot, sőt megnyitni előtte újból a katonai karriert, amelynek folyamán ezredesi rangig vitte.

Zsidó szempontból nagyon szomorúan jellemző az az interjú, amelyet a felesége folytatott férje kiszabadulása után egy hírlapíróval. Ebben a beszélgetésben nagyon sajnálta, hogy a gyermekei így a nagy affér okozta viharból megfogják tudni — zsidó voltak. Az egész világ zsidó vértanúnak ünnepelte Dreyfust, de a felesége sokkal őszintébb volt. Dreyfust elítélték, mert zsidó volt az ellen-ségei szemében. Vértanúságot szenvedett zsidó volt miatt, de zsidó vértanú nem volt.

Mindenesetre az ő példája mutatja, hogy néha az igazság, az elvakult tömeg és félrevezetett nép kábulatán győzni tud. Erre az optimizmusról nekünk zsidóknak, különösen a mai időben nagy szükségünk van.

Athéniek és jeruzsálemiak

...Egy athéni böles meg akart győződni róla, hogy igazán olyan okosak-e a jeruzsálemi gyermekek, mint amilyen a hírük. Megszólt egy fiúcskát az utcán:

— Mit viszel gyermek a letakart tányér alatt?

— A fiú gondolkodás nélkül azt válaszolta:

— Ha anyám azt akarta volna, hogy mindenki tudja, mit viszek, akkor bizonyára nem takarta volna be.

Az athéni most egy másik gyermekkel találkozott.

— Acsok néked pénzt fiacskám — szolt hozzá. Szeretném, ha valami olyasmit hoznál nekem, amiből jó'lakhasam és még maradjon is belőle.

A gyermek cément és nemsokára vissza is jött. Sőt hozott egy tányér:

— Ebből ehetsz és marad is belőle...

A böles fejcsóválva indult tovább. No most majd fogasabb kérdések következnek. A legközelebbi fiút magához szólítja. Pénzt ad a kezébe, hogy hozzon neki vajjat és tojást. A gyermek készséggel teljesíti a kérést.

— Köszönöm fiacskám, de megtudnád-e mondani, hogy ezt a vajjat fekete, vagy fehér tehén tejéből készítették-e?

A gyermek kissé gondolkodik, majd így szól: Előbb a bácsi mondja meg nekem, hogy ezt a tojást fekete, vagy fehér tyúk tojta-e?

Megszégyenülten ballag tovább az athéni. Töri a fejét hogy miképpen lehetne valahogy kifogni ezeket az okos fejeken. Végre jó ötlete támadt és megállítja a kapun épp kilépő fiúcskát.

— Nem hoznál nekem egy kis bort?

— Szívesen hozok, csak pénzt kérek.

— De fiacskám, pénzért más is tud hozni!?

A gyermek elszalad és nemsokára visszajön egy üveggel a kezében. Szó nélkül átnyújtja a bölesnek, aki ajkához emeli, hogy hörpintsen belőle. Meglepedve szól a fiúhoz:

— De hisz üres üvegből nem tudok inni!...

Pajkos mosollyal így válaszol az:

— Tele üvegből mindenki tud inni, de igyék a bácsi üres üvegből!

* Egy jeruzsálemi kereskedő halálos betegesen fekszik Athénben. Minden kincsét átadja szállásadójának azzal a kéréssel, hogy nemsokára megérkező fiának csak akkor adja oda, ha az három ízben is tanujelét adja kipróbált okosságának.

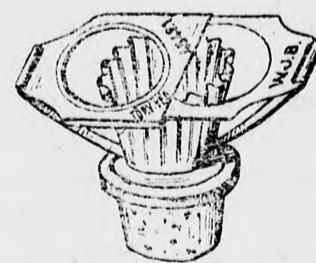
Az athéniek megfogadták, hogy az ügyet majd nem vezetik el atyja szálására. A megérkező csakhamar észreveszi a csalafintaságot és egy okosat gondolva odaáll a város kapujába és megvesz egy köteget rózsát egy favágótól. Megmondja atyja szálásának címét, mire a szegény ember elindul, hogy olcavigye. Az ifjú lassan megy utána és így megérkezik az atyja szállására. Az athéni meglepedve fogadja és meghívja mind'árt ebédre. Őt csirkét tá'altak és az elosztást az ifjura bízták. Erre az egyet adott a férjnek és feleségének, egyet a két fiúnak, egyet a két leánynak, kettőt magának tartott meg. A kérdő tekintetekre így válaszolt:

— Férj-feleség meg egy az 3. két fiú meg egy az 3, két leány meg egy az 3, én magam meg két csirke, az is 3...

Most már átesett két próbán. Este következett a harmaéik. Vacsorára hízott kappan volt. Neki jutott az elosztás feladata. A fejet a ház ura kapta, a gyomrát a ház asszonya, két comb jutott a két fiúnak és a két szárny a két leánynak. A törzset megtartotta. Mikor kérdőre vonták, így igazolta eljárását:

A ház fejét megilleti a fej, aki az élelmezést látja el azé a gyomor. A háznak oszlopai a két fivér: őket a combok illetik meg. A leányok pedig nemsokára kirepülnek a szü'öi házból: nekik szárnyra van szükségük. Én pedig najón jöttem, hajón is megyek vissza, azért az erős törzset az én tányéromon hagytam... Most pedig kérem az örökségemet...

Nyiregyháza. Neumann Albert.

Gyertyafogó

(Sparer)
darabja 60 fillér
Weinstock
József órász és
ékszerész, Ka-
zinczy-u. 34. A
templommal

szemben. Szombaton zárva. Tel.: 42-3-88.

HERSCH alapítványi orth. izr. internátus Vácott az Eötvös téri orth. izr. elemi és polgári iskolával kapcsolatos. Bőséges ellátás. Vallásos nevelés. Komoly magyar és héber tanítás. Évi díj 600 pengő. Néhány alapítványi hely. Szünetekben nyaralattás. Prospektus.

Szeptemberi belépésre melamed tal-mid chóchom v'joré somájim-ot keresünk, kinek képessége van gemóre-tajszefest németül, chümis-rasil németül és magyarul tanítani. Javadalmazás: lakás és teljes ellátás az internátusban, készpénzfizetés megállapodás szerint. Pályázati határidő: augusztus 10.

Zsidó bűnbak

Lehmann-elbeszélés, a XVIII. századból. 5

Az oppenheimi rabbi ügyes volt a *circumcizióban* is és hogy magához fűzze unokaöccsét, ebbe a készségbe is beleavatta, megtanította az összes idevonatkozó vallástörvényi és közügyességi szabályokra, magával is vitte minden funkcióhoz, mert azt gondolta, hogy ez az élénk fiúnak változatoságot jelent a tanulás egyhangúsága közepette. A rabbi gondoskodása azonban céltalannak bizonyult. A fiú bensejében vad szenvedélyek lobogtak, amelyek őt kifelé, a külvilág élvezetei felé vonzották és ama lármás örömeik felé, amelyek nagybátyja házába, természetesen, utat nem nyertek.

Mikor az anya utáni gyászév letelt, odalépett nagybátyja elé és azt mondta:

— Nincs többé örömöm a tanulásban, engedje meg nagybátyám, hogy valami üzletet tanuljak meg, küldjön engem Mainzba, vagy Frankfurtba.

— Valóságos bűn volna, felelte Rabbi Szimchó, ha én megengedném, hogy a tanulásban való kitűnő előmenetelét megszakítsad. Te csak tanulj. Kereskedő még később is lehetsz, ettől még nem késelel.

Süss kénytelen-kelletlen belenyugodott, de bensejében annál jobban forrt a külvilágba való elhelyezkedés indulata.

Elmultak az őszi ünnepek és a környékbeli paraszt lakosság szüreti mulatságokat tartott. Ilyen hangos mulatság volt a szomszédos *Nirstein* helységben. A fiatal keresztény leányok és fiúk nagyban készülődtek. A zsidók természetesen nem vettek részt. Süss egész oda volt az irigységtől, amikor látta, hogy a keresztény pajtásai, milyen nagy izgalommal és boldog várakozással néznek az ünnepség elé.

— Jaj, mondotta egyszer a keresztény szomszéd egyik fiúnak, Jánosnak, hacsak egyszer kimulathatnám magamat, úgy, mint ti. De úgylátszik, hogy minden öröm csak a keresztények számára van teremve, mi, zsidók pedig, amint látom, csak azért vagyunk a földön, hogy minket kínozzanak és mi is kínozzuk magunkat.

— Hát, tudod mit, Süssikém, ma este, amikor már mindannyian lefeküdtek nálatok, a te hálófülkédnek ablakán kopogok, te azután kinyitod az ablakot, kijössz és együtt elmegyünk.

— De meg fognak-e túrni engem maguk között, mint zsidót?

— Téged igen, mert te nem is nézel úgy ki, mint egy zsidó, és egész más is vagy, mint a többi zsidó, hiszen te igen fess gyerek vagy, akárcsak egy huszár. Egész bátran jöhetsz, te tudod, hogy van valami szavam a társaságban és aki téged egy szóval is megbánt, annak velem gyűlik meg a baja.

Jánosnak nem került sok rábeszélésébe, hogy Süss beleegyezését megnyerje. Késő este, Süss, adott jelle ünnepelő ruhájában az ablakon keresztül kiosont és elment táncolni. Soha életében nem tanult táncolni és nem is gyakorolta magát, de egynéhány perc múlva nagyszerűen elsajátította a paraszt tánc ütemeit és fordulóit. Minden félszesség és ügyetlenség nélkül odaállott a táncolók közé és önfeledt örömmel ropta a táncot.

Szünetben odajött hozzá egy fiatal legény és megkínálta egy pohár édes musttal.

— Igyál, szolt hozzá, a bor megörvendeztetni az ember szívét.

Süss nem akart hozzányúlni, különösen azért nem, mivelhogy a keresztény fiú önkéntelenül is a *Borchi Nafsi* szavait (*v'jájim j'szamaeh P'vav enajs*) idézte. De erre ráfordult a paraszt fiú:

— Mit? Táncolni akarsz velünk és inni nem?

Erre Süss odanyult a pohárhoz és egyszeri hajtásra kiitta. Ez volt az első eset, amióta az ő nagybátyja házában van, hogy vallásilag tiltott dolgot vett magához.

Éppen akkor lépett be az öreg Jákó, Oppenheimből. Egész nap házalt s mivelhogy *Nirsteinban* ráesteledett, nem akart sötétben tovább menni és úgy gondolta megnézi a táncolókat.

Nagy megdöbbenésére azt látja, hogy Süss éppen ki-üriti a boros poharat.

— Te aljas ségec, te alantas fickó, — ordított be a terembe. Hogy kerülsz te ide? Te ségec! Ha ezt nagybátyád megtudná. Na, várj, elmondom neki, hogy itt táncolsz és *nészech* bort iszol.

Erre a kiabálásra a fiatal emberek rárohantak az öreg házalóra és az jobbnak látta, hogy kerekelt oldjon.

A teremben maradó Süsse rettenetes hatással volt a jelenet. Azon töprengett, hogy most már mi lesz vele. Milyen arccal léphet nagybátyja szemei elé. Lelkiismereti furdalása csak egy pillanatig tartott, akkor erőt vett rajta a világi örömeik szenvedélyes szeretete és elhatározta, hogy nem veti alá magát a vallástörvények kibírhatatlan igájának. Elhatározta, hogy *lesz, ami lesz*, de ő kimegy a világba. Topantott egyet és tovább táncolt.

Az egész éjjelt áttáncolta. Másnap hiába várta őt a szomorkodó nagybátyja, akinek az öreg házaló elmondta az esetet, hiába utaztatott Rabbi Szimchó Mainzba, Frankfurtba, hogy elbujdosott unokaöccsét megkeresse, nem sikerült megtalálnia. Mintha Süsst elnyelte volna a föld.

Mikor Süss egész áttáncolt éjszaka után gondolkodni kezdett, elhatározta, hogy elsősorban a Rajna mellett fog vándorolni. Elérkezett Mainzba, de ott nem mert maradni, mert attól félt, hogy ott nemsokára megtalálja a nagybátyja és megint az általa oly gyűlölt tanulásra fogja. Már régebben elhatározta magában, hogy szeretné meglátni Amsterdambot, amely várost akkor kis Jeruzsálemnek nevezték. Hallott valamit a marannoszokról, akiket kitérésre kényszerítettek Spanyolországban és Portugáliában és akik egy-ideig színleg keresztények is voltak, de azután igyekeztek olyan országokba menekülni, ahol gazdasági okokból megengedik, hogy visszatérheszenek régi hitükhöz. Akkoriban kezdett Amsterdam benépesülni spanyol zsidókkal, mert a város abban a gazdasági versenyben, amelyet Antwerpen városával vívott, a zsidókban hasznos társakat vélt találni. Mindezek a dolgok izgatták a menekülő Süssnek a fantáziáját és úgy érezte, hogy végre elérkezett az idő, amikor megvalósíthatja régi tervét.

De, hogy jusson Amsterdamba? kérdezte magában. A tél közeledik és neki sem pénz, sem ruhája, sőt alig van fehéreműje, hisz csak hirtelenül menekült el otthonról. De olyan volt a természete, hogy semmiből sem csinált magának gondot és a legelső percben készen volt a csataterve: koldulni fog, s így fogja az utazáshoz szükséges eszközöket megszerezni.

Süss, kolduló útján különféle tapasztalatokat szerzett. Néhol talált zsidókra, akik elhitték neki azt a mesét, amit kikoholt és amit ártatlan arccal el tudott mesélni. Elmondta, hogy egyszerre elvesztette apját és anyját és hogy ez annak lesújtóbb számára, mert éppen ki akarták küldeni őt Amsterdamba egy nagybátyjához, akinek ott igen jól megy. A jószívű zsidó testvérek megszánták a gyereket, aki könyvek között tudta ezt elmondani, jóllakatták és útravalót is adtak vele. Napok multak el azonban, amikor nem találkozott zsidókkal és hiába kért a parasztoktól enni, nem kapott és így sokszor előfordult, hogy estefelé kénytelen volt

belopózkodni egy-egy falusi csűrbe s ott átaludni az éjszakát: pusztá, nedves földön. Hajnal pirkadáskor fel kellett ugrania, nehogy a gazda észrevegye. Elő is fordult egyszer, hogy rettenetes fáradtság következtében tovább aludt, amire be-

jött a paraszt és miután ott találta s ruházatából felismerte benne a zsidó fiút, rettenetesen elverte. Akkor bizony szívesen visszatért volna Oppenheimba, ha a visszafelé vezető út nem lett volna már oly messze. (Folyt. köv.)

HIREK

NAPTÁR

Sabosz Matajszy-Masz'é, Tamúz 26.

— Rajs-chajdes bencsolás —

(Av horach'mim — I Perel)

Gyertyagyújtás (Bpest): 7.15

שבת קטנה 8.15

Szerda: Rajs-chajdes Ov (Tejes napok)

יום ויום קריאה שבת (Bpest): 7.05

Legközelebbi szám: aug. 2.

— A mádi Jahrzeit a szokásos kegyeletés módon folyt le Tamúz böjtnapján. Mintegy ezer tanítvány és hívő zárandokolt erre a napra Mádra, köztük számosan külföldről. Megható jelenetek játszódtak le az évfordulón, amidőn 40—50 év óta egymást nem látott tanítványok találkoztak és élményeikről egymásnak beszámoltak. A Jahrzeit előestéjén szeszijüm volt. Az ezt követő szüdasz micz-vón Tóraigéket mondtak: Ehrenreich fő-rabbi (Mád), Rubin rabbi (Bodrogkeresztúr), Spitzer agárdi rabbi, Ehrenreich margittai rabbi, Fischmann Pinkász (Jászkarajenő), Rubin J. rabbi (Nyíregyháza), Moskovits M., Flegmann S. mádi rabbijelöltek. Másnap reggeltől estig zárandokoltak a halhatatlan gaon sírjához.

— Vervád-mese Poroszlón. Napokon át nagy izgalomban tartotta ezen heves-megyei község zsidóságát egy szomszédos faluból bejött 16 éves parasztleány, aki azt a hírt terjesztette, hogy „a zsidók meg akarták ölni, hogy vért templomépítéshez használják.” Ennek a mesének a csendőrség is felült és vizsgálatot indított. A vizsgálat az esetre vonatkozóan azt a magyarázatot hozta, hogy a leány sokat hallott szüleitől az 50 év előtti tisztaeszlári vervádról és általában arról, hogy „a zsidóknak szükségük van keresztény vére”... A szegény poroszlói zsidók azonban nehéz napokat éltek, át, mert a hisztérikus mese mindjobban hitre talált a hiszékeny parasztnép körében, mely izgalmas tüntetést rendezett a zsidók ellen. Most, hogy a kedélyek már megnyugodtak, a poroszlói zsidók nyolc rendbeni feljelentést tettek: rágalmazás, hamis vád és életveszélyes fenyegetés címén.

— Nagy összejövetel Huszton. Az idei Jahrzeit lesz a halhatatlan „Arügasz Habajszem” huszti gaon elhunytának negyedszázados évfordulója. Ebből az alkalomból, amint nekünk Husztról írják, az idei — Ov 7-i — Jahrzeitra igen nagy rabbi- és baal batim-összejövetel van jelezve bel- és külföldről. Különösen a sok ezer tanítvány közül, aki csak teheti, Huszton lesz, mesterének huszonötödik Jahrzeitján.

— Antiszemita lapok betiltása Svájcban. Genéből jelenti tudósítónk: „Az antiszemita sajtó mételeyező hatását felismerve egymásután tiltják ki területeikről a svájci hatóságok, a zsidók ellen izgató sajtótermékeket. Így Bazel városi tanácsának ilyenmő határozatát a st-galleni városi tanács kitiltó határozata követte; legújabbban pedig a „Schweizer Jüdische Gemeindebund” és a genfi hitközség kérelmére a genfi kanton is betiltotta az antiszemita szennylapok terjesztését. A „Stürmer” című hírhedt német zsidófaló lapot pedig legújabbban egész Svájc területéről kitiltották.”

— Haláleset. Munkácson elhunyt Reismann Sámuel fakereskedő, 69 éves korában. A megdicsőült a munkácsi hitközség egyik oszlopos tagja volt, gyermekeit szigorúan konzervatív szellemben nevelte. Vallásos, jótékony, konciliáns lény volt, a királyházai rabbszék ügye körül is tevékenykedett. Béke poraira.

— A királyházai rabbszék ügye. Mint ismeretes, a királyházai hitközség úgy határozott, hogy a rabbszékot az oly korán és váratlanul elhunyt főrabbiának leendő vejével tölti be. Ilyen kombinációval kapcsolatban szóba került legújabbban egy kiváló böcher, akinek több szlovákiai rabbiapacitás nagy jövőt jósol. A jelenlegi ungvári ros-jesivórol Herskovits Sólemlől van szó, aki nagy talmudikus tudásával — mely puritán jellemmel, jámborsággal és intelligenciával párosul — önkéntlenül is maga felé vonzotta az illetékes körök figyelmét.

— Rabbiválasztás. A csengeri orth. hitközség f. hó 14-én megtartott közgyűlésén Jungreis Antal anyakönyvvezető főrabbi nőtlen fiát: Jungreis Lipót kerületi rabbit, főrabbijává választotta.

— A szatmári főrabbi Makón. Makóról vett értesülésünk szerint Teitelbaum Joél szatmári főrabbi, számos makói híve többszöri meghívásának engedve, Sabosz Chazajn-ra odaérkezett, ahol méltó fogadtatására kellő előkészületek folynak.

— A tisztaeszlári hitközség rituális furdójének építésére akciót indított. Most a hitközség annak közlését kéri, hogy az akciót további intézkedésig beszüntette.

— Tíferezs-konferencia Miskolcon. Vasárnap d. e. fél 11 órakor a felsőmagyarországi körzethez tartozó T. B. egyesületek Miskolcon gyűléseznek, mely összejövetelre több rabbi is bejelentette megjelenését és a bpesti T. B. is képviselőt küld. (Jelentkezés Rosenthal Jenő miskolci T. B. elnökkel, Zsolcay-kapu 22.)

— Nagyszombat és Eperjes, vagy amint ma hívják a két várost: Trnava és Presov. Tisztes négyszáz kilométernyi távolságra vannak egymástól, mégis közös nevezőre hozza őket („hacszad hasóve sebohen”) a rabbság ügye körüli viszály. Trnavában, ahonnan a főrabbi Nyitrára tette át működését, nem tudnak megegyezni: válasszanak-e a jelenlegi rossz gazdasági viszonyok mellett főrabbit, vagy sem. s emiatt folynak viszálykodások. Sokkal kritikusabb a helyzet Presovban. Ott, amint ismeretes, Lau főrabbi, aki lengyel állampolgár, régebben kénytelen volt elhagyni hitközségét, ahova közvetlen Rajshasónó előtt térhetett csak vissza. Közben megválasztották főrabbinak Pietrkovban. Az eperjesiek kérésére dacára, elmegy Pietrkovba, de előbb a kiutasítása idejére nem folyósított fizetését (96.000 Kc) követeli a hitközségtől. Erre az előjáróság megszavazott neki egyezségképen 36.000-et, de az ellenzék illetékes helyen megtámadta a határozatot, mely miatt egyébként több vezetőségi tag lemondott tisztségéről.

x Vendégszónoklat. Hoffmann M. Simon rabbit, Welcz Izráel pesti rabbi vejét, budapesti tartózkodása alkalmával sikerült a Csáky-utcai és Tompa-utcai templomok előjáróságának vendégszónoklatra megnyerni. A fiatal rabbit, akinek mély tudása és kiváló szónoki képessége közismert, szünni nem akaró ovációkban részesítették.

— A kmhencsi Rebbe, édesatyja Jahrzeitjára Pestre érkezett. (A megdicsőült ugyanis a háború idején az orosz betérés elől ide menekült és itt hunyt el.) A Rebbe lakása: Laudon-utca 9. I. em. 3.

— Csütörtöki bérfizetés Szombathelyen. Eddig általában szombaton kapták meg hetibéruket a munkások. Az új vasárnapi munkaszüneti rendellel kapcsolatban Szombathely városa hirdetések útján felszólította a város összes munkaadóit, hogy ezentúl csütörtök legyen a bérfizetés napja. (A szombattartók érdekében, ezt a rendszerváltozást kell szorgalmazni mindenütt, ahol teljes a vasárnapi munkaszünet!)

— Az újhelyi Jahrzeit. A legendáshírű „Jismach Majse” szerzőjének Jahrzeitja hétfőn, július 29-én (Tamúz 28.) lesz. Ebből az alkalomból a Nyíregyházavidéki Kisvasutak 50 százalékos kedvezményt nyújtanak.

— Ötvenéves jubileum. Kohn Rudolf, a Kohn Arnold sírkészítő cég üzletvezetője, most ünnepelte a cégnél eltöltött 50 éves szolgálati évfordulóját. Ez alkalomból a kereskedelmi minisztérium és az Országos Ipartegyesület magas kitüntetésben részesítette a kitűnő iparos-jubilánst.

— Szijüm-ünnepély. A miskolci T. B. Sabosz traktátusra jólsikerült szijümöt rendezett. Előadón (és vejen) kívül felszólaltak: Rosenthal Jenő, Holländer Á., Grünwald, Pollák, Lichtmann T. B.-tagok.

x Minden zsidó házasszony könnyít-het a Neun-Tág gondjain, változatos és kielégítő ételeket nyújthat, ha megrendeli a „Zsidó Háziasszony Könyve” kóser szakácskönyv és háztartási útmutatót, mely külön fejezetben hasznos, izletes és olcsó teljes recepteket is közöl. Ára, díszes tejeskonkítésben P 4.80. Megrendelhető: Ábrahám-nyomda Kecskemét

Orthodox kóser Penzió
a Svábhegy déli lejtőjén. Magaslati levegő. Minden szoba terasszal és folyóvízzel. Külön diétás konyha. Nyáron állandó minjon. Udulók és nyaraók kellemes otthona. Előrendű és olcsó ellátás. **Krausz Mór** tulajdonos. Budapest, I., Torbágvi-út 110. Telefon: 65-2-75.

Budapest legrégebb és legjobban bevezetett orth. kóser fűszer- és csemege kereskedése visszavonulás miatt jutányosan átadó. Érdeklődők írjanak „Biztos megélhetés” jeligére a „Zsidó Újság” kiadóhivatalába.

CSALÁDI HÍREK

(Négy sorig P 4, azonfelül soronként P 1.)
Steiner Sári és Freund Fülöp Paka, jegyesek.

Wertheimer Rózsika Makó, Guttmann Benő Bonyhád, jegyesek.

Berger Melánia Mezőörs és Grünfeld Herman Hajduszoboszló, jegyesek.

Löwinger Rózsikát Ujfehártóról eljegyezte Schwartz Armin, Tiszaköröd.

Weisz Ilonka Hajdúböszörmény, Herczeg Miklós Ujfehértó, jegyesek.

Lawfer Hermin Galanta és Herzog Gyula Szete, jegyesek.

Sorger Fegéle Tarnalelesz és Herskovits Menáchem Nagycsed, házasságot kötöttek.

Liebermann Lea a kiskunfélegyházi főrabbi leánya és Weinberger Lipót okl. rabbi. Debrecen, jegyesek.

Perlmutter Jolánát Makóról, eljegyezte Perlmutter Salamon Makó. (Mindenkülön értesítés helyett.)

Glück Lea Deutschkreuz—Wien Ge-würs Benő Tét—Pápa, jegyesek. (Mindenkülön értesítés helyett.)

Landau Bertuskát az alsóvercegy fő-rabbi leányát eljegyezte Weinberger Adolf okl. rabbi, Secovec. (Szívélyesen gratulálnak: Schächter László Öcz, Fried Ignác Kisvárdai.)

Schwarcz Sámuelnek eljegyzéséhez szívélyesen gratulál: Aguda-ifji, Losonc.

Lieber Mancikának Schönfeld Hermannal (Munkács) való esküvője alkalmából szívélyesen gratulálnak: Östreich Emanuel és neje, Munkács.

A galantai Chavürasz Talmidim szívélyes mázeltovot kíván Braun Adolfnak (Bratislava) esküvőjéhez, Herz Aladárnak (Chminany) és Porjesz Acofnak (Dun. Streda) eljegyzésük alkalmából.

Pályázatok

A sárospataki orth. hitközség a nagy-ünnepekre kellemes, jóhangú műszai baal t'filló-t keres. Pályázók igényeik megjelölésével a hitközségi elnökséghez forduljanak.

A bpesti „Réim Ahivim” szefard imaház (Nefelets-utca 16.) a főünnepekre kellemes hangú előimádkozó jóré somájim-ot keres. Költség csak a megválasztottnak térítetik meg.

A tabi Talmudtóra nőtlen melamedot keres, alef-bész és chümis-rasi oktatósára. Állás azonnal betöltendő. Fizetés megegyezés szerint.

Reichmann Éllás T.-T. elnök, Tab.

A nyíregyházi aut. orth. izr. hitközség tulajdonát képező rituális fürdő 1936. január 1-től kezdődőleg kettő évi időtartamra bérbeadatik, amelynek árlejtésére ezennel pályázatot hirdetünk. Bérleti kötele a jelenleg érvényben levő furdóidjak fenntartása mellett, a fürdőt teljes üzemben tartani: nevezetesen, a fürdőt a már eddig szokássá vált időben melegíteni, a helyiségeket fűteni, világítani és tisztántartani. A leltárilag átvett gépezetek és ingóságok karbantartásáról és utánpótlásáról a hitközség a sajátjából gondoskodik. A haszonbér negyedévenként előre fizetendő. Az árlejtés komolyságának biztosítására, az ajánlatban foglalt egy évi bérleti összeg 10%-a készpénzben, vagy megfelelő értékpapírban az ajánlat benyújtásával egyidejűleg hitközségünk irodájában elismervény ellenében letétbe helyezendő. Ajánlatok zártbortétkban legkésőbb máj 31-én délután 3 óráig, hitközségünk irodájába nyújtandók be. Minden ezzel kapcsolatos felvilágosítás hitközségünk irodájában nyerhető.

Az Elnökség

HEIDENJENŐ
LÁTSZERÉSZ, ÜZLETÉVI VII.,
Király utca 21. alá helyezte.
(Szombaton zárva)

Pensione Stern, Abbazia
egyedüli orth. kóser ház
Folyó meleg és hideg víz, tengerre nyíló balkónos szobákkal. Elismert kitűnő konyha. Befizetés Budapesten

LUHASCHOWITZ
gyógyfürdőn szigoruan
orth. kóser
SINGER VENDÉGLŐ
Elsőrendű konyha, szolid kiszolgálás, mérsékelt árak.

BECKERT HUGÓ
parókakészítő specialista
A legújabb modellek
állandóan raktáron.
Budapest, Dob ucca 27
(Skrek-ház) Mérsékelt árak!

Tejes napokra
sajt, vaj, lipói és tehéntúró, tejfel, dobozos emmenthali legolcsóbb és legmegbízhatóbb beszerzési forrása. Árusítás nagyban és kicsinyben.
Özy. Schlanger Bertalané
VI., Laudon-utca 7. szám.
TELEFON: 12-6-72.
Naponta postai szétküldés.

NEUVIRTH TESTVÉREK órák és ékszerészek
Budapest, VI., Király-utca 28.

Brillians, ékszerék, ezüst disztárgyak, gyertyatartók, menórak, serlegék, tórafelszerelések nagy választékban. Olcsó árak. Alkalmi vételek. — Sajtó műhely. — Brillians, arany és ezüst beváltás.

Szombat és ünnepnap zárva.

Apró hirdetések

Pályázatok és apróhirdetések díjazása
Minden szó egyzari beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Aláíráskor a név mellett 10, ill. 20 fillér. Az összeg előre kifizetésre van; lehet 10 filléres levélbélyegben is. Jelzés levelek továbbításához 20 fillér bélyeg mellékelendő.

BENŐSÜLÉSRE keresek bőchür *jóré somájm*-ot, ügyes, csinos leányom részére. „2500” jelige. (20 fill. bélyeg.)
KÁNTORNÁK alkalmas hangú, vallásos fiatalembert keresek, csinos, intelligens, fiatal leányom részére. „Allásra kilitás” jelige.
METSZŐI ÁLLÁS kis hitközségen 600 pengőért átadó. „Orth.” jelige. (20 fill. bélyeg.)
MEGBIZHATÓ orth. leányt vagy asszonyt keresek kisebb háztartásba. Cím kettőslapon a kiadóban.
BENŐSÜLÉSRE keresek, talimichóhom leánya részére, 30—35 éves intelligens, talimtudatos fiatalembert. „Hozomány 50.000 K.” jelige. (32 fill. bélyeg.)
FELESÉGET keresek állásban levő fiatal orthodox rabbi részére. Jelige „10.000”. (20 filléres bélyeg.)
BUDAKESZIN orth. kóser étkezde: Kornfeld Dávid, Erdő-u. 26. (A néhai makói gaon fia.) Diétás konyha is. Referenciák: Sussmann pesti, Silberstein váci, Deutsch balassagyarmati főrabbi. (Parti-ügyekben válasz bélyeg.)
KÉTSZEMÉLYES háztartásom vezetésére, szigorúan vallásos, megbízható, jobbérzésű leányt keresek. (Durva munkához bejárónő van.) Cím: *Ösv. Galandauer Abrahamné, Szombathely*.
NAGYKÖZSÉGBEN, hol orthodox hitközség van, évtizedes üzleti sarokház (jelenleg is konkurenciamentes rőfös- és vegyes-üzlet van benne) elköltözés miatt olcsón eladó. Érdeklődni lehet: Schneck, Magyarbányhegyes.
MÁTRAFÜREDEN orth. kóser *Kleinpénzió* a fenyves mellett, villasorban, teljesen portmentes helyen. Főszobában: P 7-től, utószobában P 5.50-től. Prospektus, *Klein Samuel, Mátrafüred*.
IRODAI gyakorlattal bíró perfekt gyors- és gépfűző állást keres. Cím kettőslappal.
KERESEK 2 gyermekemhez ort., leányt, aki a német nyelvben perfekt. „Jó-lelkű” jeligére a kiadóba.
DIÁK, vagy ifjúleány orth., családnál teljes ellátást talál. Rosenthal, Rákóczi-út 74, II. 2.
MEGBIZHATÓ, orth. perfektül főzni tudó leány, gyermekekhez, gyakorlat-kerestetik. Lehet árva is. Ajánlatokat „Családtagnak tekintjük” jelige alatt Müller, Bratislava, Edlov-dvor továbbít

UTAZÓNAK alkalmas, rövidárú szakmában teljesen jártas, ügyes, megbízható segédet keresek. Ifj. Neustadt Dávid, Szombathely.
BÖRKERESKEDŐSEGÉD, ki a szakmában jártas, azonnalra felvétetik. „Balatonmenti” jelige. (20 fill. bélyeg.)
LEÁNY, jobb házból, gyermekekhez ke-restetik. Fizetés megegyezés szerint. Szlovák és német nyelvet bíró előnyben. Klein Márkusz, Velky-Meder.
FÜSZERKERESKEDŐSEGÉD, rövid-árúszakmában is jártas, állást keres. Ügyes, szerény igényű. Cím: Tiferesz Bachurim, Sopron, Eötvös-u. 10.
TÁRSALKODÓNŐNEK nyaralásért el-mennék. Özv. Ljchtensteinné, Budapest, István-ut 5. III. 12.
JESIVÁT járt fiatalembert keresek fel-tünően szép és háziasszonyoknak. Hozomány 5—10.000, vagy jól benősi-ülhet. Lehetőleg fényképes válaszokat „Diszkreció biztosítva” jeligére a Pesti Hírlap fiókjárádjába, Budapest.
SZÉP, ügyes vallásos leány férjhez menne palesztinai certifikáttal rendel-kező vallásos fiatalemberhez, 2000 P hozománnyal. „Mejüchesz” jelige. (20 fill. bélyeg.)
EZER pengőt adna gyermektelen házaspár, sameszi vagy hasonló állásért. „Előimádkozó” jeligére. (20 fill. bélyeg.)
BRATISLAVA közelében 50 év óta fenn-álló péküzem, házzal együtt családi okok miatt jutányosan eladó. Cím: Müll-erné, Bratislava, Edlov-dvor.
NYIREGYHÁZÁN lakodalmakat leg-olcsóbban, olcsó izletes menüt felszol-gal: Klein orth. étkezde, *Bencs László-tér 5. szám*.
HÁZASPÁR, négyéves gyermekkel, buda-pesti kimonódtalan orth. családnál für-dőszoba, esetleg konyahasználattal fel-tétlenül tiszta bútorozott szobát keres. Cím a kiadóban.
KISCSALADOS házaspár jesiva-menzá-ban főzni felvétetik. „Vallásos” jelige. (20 fill. bélyeg.)
KERESKEDELMIT végzett leány szom-battartó helyen bármilyen irodai vagy kiszolgálói állást szerény igényekkel vál-lalna. Cím: Igaz, Vasvári Pál-utca 7.
HUSZÉVES szép, háziasszonyom részére keresek kellemes hangú, vallásos bö-csért, aki hajlandó *schiüss*-t kitanulni. Azonnal a lakócaalom után jól dotált metszői állásba helyezem. Levelek „*Hozomány is van*” jeligére: Müllerhez, Bratislava, Edlov-dvor.
L E Á N Y, gyermekekhez, gyakorlat-tal, budai nyaralóba felvétetik. Jelent-kezés lehetőleg péntek délután. *Popper, Erzsébet-körut 42*.

ISKOLÁSGYERMEKET teljes ellátással elvállalok szeptembertől, korrepetálással, héber oktatással. Orth. kóser koszt, gyönyörű lakás, szülői bánásmód. Klein Jenő rabbi-vallásánár. Budapest, Nép-színház-utca 37. II. 2.
ZSIDÓ KINDERFERIENHEIM-ban, Graz környékén való nyaraláskor, könnyen lehet németül megtanulni. Re-ferenciák Schiffer tanítónál, Budapest, Hídegkúti-út 81. Ugyanott orth. kóser koszt, gyermeknyaralás.
FÜSZERESSEGÉDET, gyakornokot, óvadékkal felveszek. Bpest, Ürömi-u. 42
VIDÉKI, gyermektelen, fiatalos külsejű, 39 éves orth. elvált asszony, házzal üz-lettel, tisztességes, komoly élettársat ke-res. Önálló existenciával bírók előnyben. Részletes leveleket „Zviüg” jeligére. (20 fill. bélyeg.)
JOBBA HÁZBÓL való fiút tanulóknak felveszek. Ugyanott augusztus 15.-i be-lépésre fiatal börséggedet keresek. Grünberger Endre, vas-, fűszer- és bör-kereskedő, Egyek, (Hajdú-m.)
TEKINTÉLYES kereskedő, nagy tal-midchóhom, két intelligens, több nyei-vet beszélő, szigorúan vallásos leányát, 35—50 éves férfiakhoz férjhez achná. Elsőrendű, háziasszonyt keresek „Zviüg jöfe” jeligére írjamak: Müll-erhez, Bratislava, Edlov-dvor.
FIATAL leány, ki háztartásban teljesen jártas, állást keres. „Szorgalmas” jel-ige. (20 fill. bélyeg.)
SZERÉNY igényű, középkorú nő, kis háztartás rendbentartására teljes ellá-tásért kerestetik. „Családtag” jelige.
MAGYARORSZÁG egyik legnagyobb városában jól bevezetett, forgalmas, elegánsan berendezett orth. vendéglő (baromfiüzlettel, vagy anélkül), Palesz-tinába való utazás miatt igen jutányo-san eladó. „Bistos parnószó” jelige. (20 filléres bélyeg.)
NÉMET GYERMEKÜDÜLŐ SIÓFOK, kóser, a gyermekek paradicsoma. Deutscher Kindergarten. Igazgató Grünfeldné, Tante Renée. Orvosi fel-ügyelet, német társalgás, sport. Válto-zatos koszt, havi 80—100 P. Prospek-tus. Cím: *Deutscher Kindergarten, Siófok-Balatonmihely, Lukács-villa*.
JÓLMENŐ üzletem, 10.000 P készpén-zem van. Feleségül vennék intelligens, szép, vallásos, háziasszonyt, üzlethez is értő fiatal leányt 12—15.000 pengővel. M'jü-cheszesz előnyben. Ajánlatok „Jó sze-rencse” jeligére. (20 fill. bélyeg.)

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:
GROSZBERG JENŐ

Springer nyomda Bethlen Gábor u. 33.

אלרנע מיינע יידישע צייטונג

כ"ה

ZSIDÓ ÚJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót לייב

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., KERTÉSZ-UTCA 48
Telefon: 42—5—90. Csekk számla: 50.791.
Egész évre: 20 pengő. Külföldre P 25.

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

A Közp. Iroda vezetősége Bornemisza miniszternél Ősszel olyan enyhítés történik az új vasárnapi munkaszüneti rendeleten, mely az orth. kereskedők javára szolgál

Lapunk legutóbbi számában megír-tuk, hogy a *Központi Bizottság* mult heti három napi ülészése alatt a *Köz-ponti Iroda* vezetősége részletes jelen-tést tett azokról a lépésekről, amelye-ket a vasárnapi munkaszünet teljes be-vezetésének elhárítása érdekében kifej-tett.

A kiadott új rendelet, mint ismeretes, a nagy- és kisközsegekben lakó szombattartó zsidó kereskedők érdekeit csak kis mértékben érinti. Itt mindössze az a változás történt, hogy az eddigi három órai nyitvatartási lehetőség két órára korlátoztatott.

Rendkívül súlyosan érinti azonban az új munkaszüneti rendelet a törvény-hatósági jogú és megyei városok orth. zsidó kereskedőit. E városok — különösen a megyeiek — legnagyobb részében is meg volt eddig engedve a va-sárnapi háromórás nyitvatartás. Ezzel szemben az új rendelet elrendeli a nem élelmiszerkereskedésekre a teljes va-sárnapi munkaszünetet.

Ez az egyetlen pont, ahol az évek óta tartó, szünet nélküli propaganda teljes győzelmet aratott. Itt elérte a kívánt célt, a teljes vasárnapi munkaszünetet. De csalódott még ezekben a városok-ban is, az élelmiszerüzleteknél. Azt a kí-vánságot, hogy a vasárnapi munkaszü-net teljességét az élelmiszerüzletekre is kiterjessze a miniszter, nem tudták el-érni.

A propaganda tehát tovább folyik, a teljes vasárnapi munkaszünet hívei folytatják gyűléseiket és agitációjukat a szerintük minden vonatkozásban csa-

lódást jelentő rendelet ellen. A jelszó változatlanul: a vasárnapi munkaszünet teljessé tétele minden üzletkategoriatra és az ország minden helységére.

Az ügy ilyen állása mellett szüksé-gét látta a Központi Iroda vezetősége, hogy ebben az orthodoxiára életbevágó fontosságú kérdésben a miniszter elé járuljon és figyelmét éleszöval is fel-hívja a szombattartó kereskedők nagy érdekeire.

Frankl Adolf örökös tb. elnököt, az orthodox zsidóság felsőházi képviselőjét, Kahane-Frankl Samu elnököt és dr. Reiner Imre jogtanácsost, kedden délben fogadta Bornemisza Géza kereskedelmi miniszter.

Amint értesülünk, a miniszter a legna-gyobb szívéllyességgel fogadta az ortho-doxia vezetőségét és a legteljesebb meg-értést tanúsította az előtte részletesen ismertetett vallási vonatkozású szempon-tok iránt. Azonban: amennyire dicséretes-nek tartja is, hogy az orthodox kereske-dők ragaszkodnak szombati vallási ünne-pükhöz, kénytelen rámutatni arra, hogy a vasárnapot viszont a keresztény fele-kezet vezetői szeretnék híveikkel ugyan-ilyen dicséretes módon megünnepeltetni. Ez nemzetközileg is így van szabályozva és a vasárnapi munkaszünet nálunk is már évtizedek óta törvénybe van iktatva. A szociális szempontok is egyre fokozot-tabban nyomulnak előtérbe a munkavál-lalóknak azzal a kívánságával, hogy he-tenként egy teljes napot szeretnének pi-henni. De nem csak a munkavállalók, ha-nem a munkaadók is csatlakoztak ehhez a kívánsághoz.

Ezek a szempontok lehetetlenné teszik a kormány részére — mondotta a minisz-ter —, hogy az orthodox zsidó kereske-dők érdekelt a vasárnapi árusíthatás újabb kiterjesztése árán honorálhassa. Külön, kivételes jogszabályokat a szom-battartók részére alkotni, számtalan ok-ból nem lehet.

Az Iroda vezetősége ezután a szom-batesti záróra meghosszabbítását hozta javaslatba a miniszternek. Néhány óras szombatesti további nyitvatartás — a nyári hónapokban lehetőleg esti tíz óráig — valamelyes kárpótlást nyújthatna az orthodox kereskedőknek is, egész napi veszteségükért, ami a miniszter által említett szükségszerű általános és egységes rendezést nem érintené.

Ezt a gondolatot a miniszter megértés-sel fogadta és kijelentette, hogy az ősz folyamán, amidőn az új rendeletet a gya-korlatban mutatkozó egyes hiányok kor-rigálása végett revizió alá vonja majd, ezt a szombatesti záróra meghosszabbít-ására vonatkozó javaslatot a legkomo-lyabb figyelemre fogja méltatni. Ha ez keresztülvihető lesz — mondta a minisz-ter — úgy az orthodox kereskedők hát-ránya a törvényhatósági városokban és megyei városokban is enyhülni fog, a nagy- és kisközsegekben pedig, mivel az idevonatkozó rendelkezéseken változtatni nem kíván, a sérelem a mostani rendelkezés mellett sem nagy.

Az Iroda vezetősége még felhívta a miniszter figyelmét a vasárnapi hetivá-sárok áthelyezésével kapcsolatosan arra, hogy ezek a vásárok ne helyezettessenek szombati napra. A miniszter erre vonat-kozóan utalt a vásártartók szabad rendel-